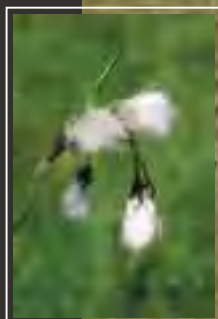

BELIANSKE LÚKY

NATURA 2000

NATURA 2000 je názov sústavy chránených území členských krajín Európskej únie. Hlavným cieľom jej vytvorenia je zachovanie európskeho prírodného bohatstva – najvzácnejších a najohrozenejších biotopov¹ a druhov na území štátov EÚ. Sústavu NATURA 2000 tvoria **chránené vtáčie územia** vyhlásené s cieľom ochrany vtáctva a **územia európskeho významu** s cieľom ochrany ostatných vzácných a ohrozených rastlinných a živočíšnych druhov a ich biotopov. O zaradení územia do sústavy NATURA 2000 rozhoduje Európska komisia, ktorá územia vyberá z predložených návrhov jednotlivých členských krajín.

ÚZEMIE EURÓPSKEHO VÝZNAMU BELIANSKE LÚKY

Tatry z Belianskych lúk

Identifikačný kód územia: SKUEV0144
Nadmorská výška: 675 – 697 m n. m.
Rozloha: 131,4 ha

Kraj: Prešovský
Okres: Kežmarok
Katastrálne územie: Spišská Belá

¹ prírodný životný priestor charakterizovaný určitými vonkajšími podmienkami a súborom v ňom žijúcich organizmov (rastlín a živočíchov)

PRÍRODNÉ POMERY

Územie európskeho významu Belianske lúky sa nachádza na severozápadnom okraji Popradskej kotliny pod úpäťm Belianskych Tatier, v poľnohospodárskej krajine. Skladá sa z dvoch, nerovnako veľkých častí. Väčšiu z nich tvorí najväčšie slatinné rašelinisko na území Slovenska, aké inde už na našom území nemá obdoby. Menšiu časť, s názvom Vysoká Bazička, predstavuje svahové slatinné rašelinisko s vynikajúco zachovaným vodným režimom. Vek rašeliniska Belianske lúky je úctyhodný, začalo vznikáť pred 11 000 rokmi a s tým súvisí aj výskyt viacerých reliktných druhov a ich spoločenstiev. Reliktami nazývame druhy, ktoré sú pamiatkou na predchádzajúce obdobia, v tomto prípade na koniec ostatnej doby ľadovej. Nachádza sa tu plošne najväčšia aj najpočetnejšia lokalita všivca žezlovitého (*Pedicularis sceptrum-carolinum*), ktorého výskyt u nás je obmedzený na asi 10 lokalít len v podhorí Tatier. Ďalej sa tu nachádza vitálna a početná populácia reliktnéj ostrice barinovej (*Carex limosa*), ostrice dvojdomej (*Carex dioica*), z reliktných machorastov je to bakuľka trojrohá (*Meesia triquetra*) a barinovec trojradý (*Calliargon trifarium*). Ten tu má jediný potvrdený známy výskyt na Slovensku. Okrem spomenutých druhov tu nachádzame všetky typické druhy slatinných rašelinísk. Napr. vachta trojlístá (*Menyanthes trifoliata*) sa tu vyskytuje súvisle na ploche viac ako 20 ha.

Šlenk – terénna zníženina na rašelinisku

Ostrica dvojdomá
(*Carex dioica*)

Všivec žezlovitý
(*Pedicularis sceptrum-carolinum*)

Barinovec trojradý
(*Calliargon trifarium*)

NEGATÍVNE VPLYVY

Negatívne vplyvy v území úzko súvisia s využívaním krajiny, najmä v ostatných desaťročiach. V 80-tych rokoch minulého storočia došlo k odvodneniu okolitých pozemkov. Našťastie k uvažovanému najväznejšiemu zásahu – ťažbe rašeliny, nedošlo. Na poslednú chvíľu sa podarilo tento zámer odvrátiť a tak Belianske lúky ostali posledným z veľkých rašelinísk Spiša, ktoré nebolo zničené ťažbou. V súčasnosti je negatívnym javom sekundárna sukcesia. Po ukončení tradičného obhospodarovania (kosenie, extenzívna pastva) veľké časti pôvodne nelesných plôch zarastajú náletovým drevinami. Tento jav ešte umocňujú zmeny vo vodnom režime (pokles hladiny podzemnej vody), ktorý je badateľný v ostatných rokoch. Príčiny, napriek intenzívnemu výskumu, zatiaľ nie sú uspokojivo vysvetlené. Napriek tomu Belianske lúky ostávajú jednou z najvýznamnejších a najzachovalejších slatín Západných Karpát.

Sekundárna sukcesia ohrozuje slatinné spoločenstvá

Bakulka trojrohá
(*Meesia triquetra*)

Šlenk

Ostrica barinná
(*Carex limosa*)

Vachta trojlístá
(*Menyanthes trifoliata*)

Horec jarný
(*Gentiana verna*)

LEGENDA:

SKUEV0144 Beňanske úky

Zarastanie územia náletovými drevinami

OCHRANA ÚZEMIA

Navrhované územie európskeho významu Belianske lúky sa vo veľkej miere prekrýva s rovnomennou národnou prírodnou rezerváciou, ktorá bola vyhlásená v roku 1983 na ploche 90 ha, pôvodne ako štátna prírodná rezervácia. V súčasnosti tu platí 4. stupeň ochrany, v ktorom je predbežne chránené celé navrhované územie európskeho významu.

STAROSTLIVOSŤ O ÚZEMIE

Vzhľadom na prírodné a socio-ekonomické charakteristiky územia, ktoré je tvorené iba nelesnými

biotopmi závislými od extenzívneho obhospodarovania a ďalších ľudských aktivít je celé územie navrhnuté do 4. stupňa ochrany a ďalej vnútorne nebude zónované.

Zachovanie a ďalší vývoj biotopov a druhov európskeho významu v priaznivom stave si prakticky v celom území ÚEV Belianske lúky vyžaduje uvážené regulačné zásahy:

- výrub náletových drevín a zabraňovanie ich zmladzovaniu
- pravidelné kosenie
- náprava vodného režimu

Cieľom ochrany v území európskeho významu Belianske lúky je posilňovať stabilitu, zachovať biodiverzitu a podporovať priaznivý stav biotopov.

Vstavačovec laponský
(*Dactylorhiza lapponica*)

Žltohlav najvyšší
(*Trollius altissimus*)

Prvosienka pomúčená
(*Primula farinosa*)

Vypracovaniu programu starostlivosti s navrhovanými opatreniami bude predchádzať ich prerokovanie so zainteresovanými vlastníckmi a užívateľmi územia. Nezávisle na tomto procese môžete s otázkami a návrhmi už teraz kontaktovať pracovníkov ŠOP SR – Správy TANAP.

Každé územie európskeho významu sa po schválení Národného zoznamu navrhovaných ÚEV vládou SR (17.3.2004) považuje za chránené územie. Je to štádium tzv. **predbežnej ochrany**, ktorej cieľom je zabezpečiť, aby sa stav európsky významných druhov a biotopov v území nezhoršoval. Toto obdobie môže trvať až 9 rokov, pričom počas prvých 3 rokov je národný zoznam posudzovaný v Európskej komisii a dochádza k definitívnemu výberu územia do sústavy NATURA 2000 a do maximálne ďalších 6 rokov dôjde k vyhláseniu územia. Predbežná ochrana je realizovaná prostredníctvom stupňov ochrany uvedených v národnom zozname.

Podrobný zoznam parciel so zaradením k príslušnému stupňu ochrany pre ÚEV Belianske lúky, ako aj všetky ďalšie informácie o sústave NATURA 2000 na Slovensku nájdete na www.soprs.sk/natura.

Stupne ochrany. Podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny je územná ochrana na Slovensku diferencovaná podľa stupňov ochrany. Najmenšie obmedzenia v prospech ochrany prírody predstavuje 1. stupeň (platí na celom území SR), najprísnejší je 5. stupeň (o. i. zahŕňa zákaz pohybu mimo vyznačených turistických chodníkov, zberu plodov a rušenia pokoja v záujme prítomných živočíchov a samozrejme vylučuje hospodársku činnosť). V prípade zónovania územia, jednotlivým zónam zodpovedajú príslušné stupne ochrany (zóna A = 5. stupeň, zóna B = 4. stupeň, zóna C = 3. stupeň, zóna D = 2. stupeň. 1. stupeň nemá pridelenú zónu).

ZOZNAM BIOTOPOV EURÓPSKEHO VÝZNAMU V ÚZEMÍ

Typ biotopu

Kód NATURA 2000
(* prioritné biotopy)

Prírodné a poloprirodné travinno-bylinné biotopy

Suchomilné travinno-bylinné a krovinové porasty na vápnom podloží	6210*
Bezkolencové lúky	6410

Rašeliniská

Prechodné rašeliniská a trasoviská	7140
Slatiny s vysokým obsahom báz	7230

Vysoká Bazička

ZOZNAM DRUHOV EURÓPSKEHO VÝZNAMU V ÚZEMÍ

Skupina

Slovenský názov

Vedecký názov

Vyššie rastliny

jazyčník sibírsky

Ligularia sibirica

Rosička okrúhlostá (*Drosera rotundifolia*)

Jazyčník sibírsky (*Ligularia sibirica*)

KONTAKTNÉ ADRESY

ISBN 978-80-89035-82-3

Štátna ochrana prírody SR
Správa Tatranského národného parku
Tatranská Štrba 75
P. O. Box 21
059 41 Tatranská Štrba
Tel./Fax: (052) 4484217
E-mail: tanap@sopsr.sk

www.sopsr.sk/natura

Autori fotografií: © D. Dítě, © P. Polák

Tento informačný materiál vydala ŠOP SR v rámci projektu Optimalizácia komunikácie a informovania o chránených územiach zaradených do sústavy Natura 2000, ktorý je spolufinancovaný Európskou úniou.

Foto na obálke:

predná strana – Vysoká Bazička, vojnovka belasá (Polemonium caeruleum), páperník širokolistý (Eriophorum latifolium)

zadná strana – Lomnický štít z Belianskych lúk

